

Pripravila:
mag. Darja Lavrenčič Vrabec,
bibliotekarka, Mestna knjižnica Ljubljana,
Pionirska – center za mladinsko književnost
in knjižničarstvo
e-mail: darja.lavrencic@mklj.si

MEGA KVIZ

GLASBENI MOJSTER NARODOV GIUSEPPE TARTINI (1692-1770)

Skladatelj in violinist, izjemen glasbeni pedagog

» ... in odšel je osrečevat
Evropo s čudovito melodijo
svoje violine in z razpra-
vami glasbene znanosti ...«
(delček napisa s spominske
plošče na fasadi Tartinijeve
rojstne hiše)

1. Genialni violinist, skladatelj, glasbeni teoretik in pedagog svetovnega slovesa se je rodil v premožni in zelo ugledni meščansko – plemiški družini leta 1692 v **slikovitem mediteranskem mestecu** v slovenskem Primorju, ki je prepoznavno po dobro ohranjeni srednjeveški podobi. Njegovi prebivalci so zelo ponosni na svojega rojaka, nanj zato spominjajo mnoga poimenovanja v mestu - od poimenovanja osrednjega mestnega trga, na katerem je postavljen njegov spomenik, gledališča, mestne kavarne v prostorih nekdanje mestne Lože, do mednarodnega poletnega glasbenega festivala klasične glasbe ...

To mesto je

16				
----	--	--	--	--

 .

2. V svojem rojstnem kraju je mladi Giuseppe, ki so ga doma klicali Bepo, preživel vesela in brezskrbna otroška leta. Tu so ga menihi naučili brati in pisati, dobil je tudi prva glasbena znanja in verjetno tudi prve osnove violine. Ljubezen do instrumentalne glasbe se je pri njem rodila že zelo zgodaj, postala je njegova strast in življenjsko poslanstvo. Šolanje je nato nadaljeval v večjem slovenskem obmorskem mestu; to je bil Koper

	5	16							17	5
--	---	----	--	--	--	--	--	--	----	---

, kjer si je pridobil široko humanistično izobrazbo. Zanimivost: Poleg violine, retorike, filozofije in matematike se je učil tudi sabljanja, tudi zanj je bil zelo nadarjen in v bojevanju nepremagljiv.

3. Študij je nato nadaljeval v Italiji. Odloči se za pravo, čeprav oče sinu želi duhovniški poklic. V mestu, s katerim je ostal močno povezan tudi kasneje v svojem življenju, že vadi violino več kot 8 ur na dan. Sanja tudi, da bi ustanovil šolo za borilne veščine (sabljanje). Temu mestu z imenom

16				4	
----	--	--	--	---	--

 da največ svojih ustvarjalnih moči, potem ko se po očetovi smrti odloči, da je glasba njegovo življenjsko poslanstvo. Tu je tudi pokopan v cerkvi sv. Katarine, na cerkvi ima spominsko ploščo, po njem je v mestu poimenovana ulica, na osrednjem mestnem trgu Prato della Valle je postavljen njegov 6 metrov visok spomenik. V baziliki sv. Antona, kamor je bil leta 1721 povabljen na mesto prvega violinista in koncertnega mojstra, lahko občudujemo njegov monumentalni doprski kip.

4. Leta 1627 ali 1628 je ustanovil svojo glasbeno šolo za violino, imenovano La Scuola delle Nazioni. Vanjo je sprejemal le najbolj nadarjene učence iz vse Evrope s priporočili najvišjih cerkvenih in posvetnih dostojanstvenikov. Poučeval je kar 40 let in v vseh teh letih se je v njej zvrstilo okrog 200 učencev. Prav zaradi njegovega pedagoškega dela se je Tartinija prijel vzdevek il Maestro delle Nazioni (glasbeni mojster narodov). Zanimivost: Njegov učenec je bil tudi Leopold Mozart, oče glasbenega genija Wolfganga Ama-

deusa Mozarta. Tartini je bil torej glasbeni pedagog svetovne slave, odličen violinski

4 17 6 10

skladatelj, glasbeni teoretik, eden od vrhov italijanske instrumentalne glasbe 18. stoletja, uveljavljen v širšem evropskem in v svetovnem merilu.

5. Tartinijevo glasbeno delo je obsežno. Zapustil nam je več kot 130 koncertov, 200 violinskih sonat, več kot 50 trisonat, med drugim pa tudi teoretično delo Traktat o glasbi.

Med njegovimi sonatami je najbolj znamenita violinska sonata

4 6 5 17 6 8 15

Zanjo naj bi slavni glasbenik dobil navdih v sanjah, v katerih se mu je prikazal sam vrag, ki mu je na violino prav po vražje zaigral to izjemno skladbo, ki še dandanes velja za zahtevno in je preizkusni kamen vsakega velikega violinista.

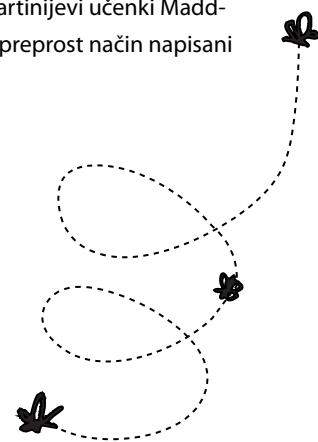
6. Tartinijeva rojstna hiša spada med najstarejše hiše na osrednjem mestnem trgu v Piranu in velja za pomemben kulturni spomenik. Namenjena je kulturnim prireditvam, razstavam in različnim umetniškim delavnicam, v njej je tudi sedež združenja Skupnost Italijanov Piran. V Tartinijevem času pa je bil na mestu tržne ploščadi mandrač, notranje

6 9 17 in Tartinijeva hiša je stala čisto na obali. Skozi čas je bila deležna najrazličnejših prenov. Z zadnjo, zelo kakovostno prenovo v letih 1985–1991 je palača zasijala v prvotni lepoti – je štiriosna, dvonadstropna palača, kakršne so imeli premožni meščani širšega beneškega območja. Med prenovitvenimi deli so v njej odkrili zanimive stenske poslikave.

7. V prvem nadstropju je urejena njegova spominska soba z razstavnimi predmeti - 15 10 9 17

Najzanimivejši so: mojstrova violina (Amatijeva violina), črtalnik, bakrorez z upodobitvijo Tartinijevih sanj, Tartinijev portret v olju, njegova posmrtna maska, tudi fotografsko gradivo o odkritju Tartinijeva spomenika leta 1896. Med rokopisnim gradivom je najbolj zanimivo pismo slavni violinistki, Tartinijevi učenki Maddaleni Lombardini, v njem so na prijeten in preprost način napisani najpomembnejši nasveti za violiniste.

8. Ob 200-letnici Tartinijevega rojstva so mu meščani Pirana leta 1892 želeli postaviti spomenik. Dela so se nekoliko zavlekla, tako da so šele leta 1896 na visok podstavek postavili bronasti kip "mojstra" v nadnaravni velikosti. Spomenik je ustvaril pomemben beneški kipar Antonio dal Zotta. Svečanost je združila vso Istro in severno Italijo, ljudje so prihajali na otvoritev tudi z ladjami; Tartinijev trg je bil tako prepoln obiskovalcev. Trg je leta 1992 obnovil arhitekt Boris

16 10 6 15 5

Končno geslo:

Giuseppe Tartini je bil eden največjih mojstrov svoje dobe in priljubljen rokokojski skladatelj, ki je ustvarjal predvsem za violino, zato so ga imenovali tudi

16 6 4 5 4 17 10 8 17 9 5

15 4 6 10 16 15

Viri:

Deu, Živa: Arhitektura domov znanih Slovencev. Ljubljana: Kmečki glas, 2008.

Enciklopedija Slovenije. 13. zv. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1999.

Hoyer, Sonja Ana: Hiša Tartini v Piranu: zgodovinski razvoj in likovna oprema. Koper: Lipa, 1993.

Simič, Slobodan, Duška Žitko: Giuseppe Tartini. Ljubljana: IKI-Institut za komunikacije in informatiko, 2000.

<http://sl.wikipedia.org/wiki/Tartini>

www.slovid.com/tag/giuseppe/video

<http://www.slovid.com/giuseppe+tartini+cello+concerto/10983/video>